אמר להם הממונה פרק שלישי יומא לח.

בסירוגין. אם לא שכב אחריו ראשי מיכות על סוף המקרא ואת כי שטית ואחריו ראשי מיכות על סוף המקרא יתן ה' לאוהב ואחריו ראשי מיכות על סוף המקרא וכאו המים ואחריו ראשי מיכות [א] (אם שכב ואת כי שטית): **להביא דלתות.** לשער המזרח של העזרה ושל נחושת היו: **נחשול.** סערה: **והטילוה ליס.** להקל לספינה: **וכרכה.** מנקה: **לגמלה.** פורט"ו מקום שהספינות נשכות שם ליגשה: **רהיטנו.** לשון דלת שהוא רץ ונועל רץ ופותח: **אלא בריח יס.** כאילו כרתו בריח זו עם זו ויש אומרים בריח יס: **נשאנו.** כשהעשיר: **קלניתא.** מזוקקת וכן שם מין נחושת והוא נחושת קלנ: **מתני' כן לוי.** כלומר מן הלוים. (ב) **פרק.** הכרעת קול ועמיקה: **על מעשה הכסא.** קושר ד' קולמוסין בד' אצבעותיו וכותב שם בן ארבע אותיות כאחד: **גמ' לרדום.** מן המטר: **שהלנו.** שבאו מן אלכסנדריא לפי שלא היו יודעים לרדות מן המטר שלא יהא נשבר לפי שהוא עשוי כמין תיבה (ג) פרולה כמין ספינה היו ילאים לדבקה מבפנים למטר ואופין אותן מבחוץ: **כפלו לכם שכרם.** מתרומת הלשכה: **ועל דבר זה מזכירים אותם לשבח שמעולם כו': לפעם.** לכמות הסמנין ולערבם יפה כמו שנאמר (שמות ל) ממולח: **להעלות עשן.** שלא היו מכירין בעשב שהוא מעלה את העשן זוקף ומתמר כמקל: **מיטע ככודס.** בחורכן ביתו: **מעלה עשן.** עשב שהוא מעלה עשן ראיתי בגנדי: **מגילת סמנין.** שכתובין בה שמות סמני הקטורת: **מלאן אמר בן עזאי.** ממעשה בית גרמו וכית אבטינס שבקשו חכמים לדחותם ממקומם ולא יכלו: (ד) **כשמך יקראוך.** לא ידאג אדם לומר פלוני יקפא פרנסתי כי על כרחך בשם יקראוך לבא ולשוב במקומך: ומשלך

[א] בסירוגין: ניקנור נעשו נסים לדלתותיו: ת"ר [ב] מה נסים נעשו לדלתותיו אמרו כשהלך ניקנור להביא דלתות מאלכסנדריא של מצרים בחזירתו עמד עליו נחשול שבים לטבעו נטלו אחת מהן והטילוה לים ועדיין לא נח הים מזעפו בקשו להטיל את חברתה עמד הוא וכרכה אמר להם הטילוני עמה מיד נח הים מזעפו והיה מצטער על חברתה כיון שהגיע לגמלה של עכו היתה מבצבצת ויוצאה מתחת דופני הספינה ויש אומרים בריה שבים בלעתה והקיאתה ליבשה ועליה אמר שלמה [ג] קורות בתינו ארזים רהיטנו ברותים אל תיקרי ברותים אלא [ד] ברית ים

[ג] לפיכך כל השערים שהיו במקדש נשתנו להיות של זהב חוץ משערי ניקנור מפני שנעשו בו נסים ויש אומרים [ד] מפני שנחושתן מוצהבת היתה ר' אליעזר בן יעקב אומר [ה] נחשת קלוניתא היתה והיתה מאירה כשל זהב: **מתני' ואלו לגנאי של בית גרמו לא רצו ללמד על מעשה לחם הפנים של בית אבטינס לא רצו ללמד על מעשה הקטורת הוגרם בן לוי היה יודע פרק בשיר ולא רצה ללמד בן קמצר לא רצה ללמד על מעשה הכתב על הראשונים נאמר [ה] זכר צדיק לברכה ועל אלו נאמר [ו] ושם רשעים ירקב: גמ' ת"ר [ז] בית גרמו היו בקיאין במעשה לחם הפנים ולא רצו ללמד שלחו חכמים והביאו אומנין מאלכסנדריא של מצרים והיו יודעין לאפות כמותן ולא היו יודעין לרדות כמותן שהללו מסיקין מבחוץ ואופין מבחוץ והללו מסיקין מבפנים ואופין מבפנים הללו פיתן מתעפשת והללו אין פיתן מתעפשת כששמעו חכמים בדבר אמרו כל מה שברא הקב"ה לכבודו בראו שנאמר [ח] כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו [ט] וחזרו בית גרמו למקומן שלחו להם חכמים ולא באו כפלו להם שכרן ובאו בכל יום היו נוטלין שנים עשר מנה והיום עשרים וארבעה [י] ר' יהודה אומר בכל יום עשרים וארבעה והיום ארבעים ושמונה אמרו להם חכמים מה ראיתם שלא ללמד אמרו להם יודעין היו של בית אבא שבית זה עתיד ליחרב שמא ילמוד אדם שאינו מהוגן וילך ויעבוד עבודת כוכבים בכך ועל דבר זה מזכירין אותן לשבח מעולם לא בזה ניזונין לקיים מה שנאמר [יא] והייתם נקיים מה' ומישראל: של בית אבטינס לא רצו ללמד על מעשה הקטורת: ת"ר [יב] בית אבטינס היו בקיאין במעשה הקטורת ולא רצו ללמד שלחו חכמים והביאו אומנין מאלכסנדריא של מצרים והיו יודעין לפטם כמותם ולא היו יודעין להעלות עשן כמותן של הללו מתמר ועולה כמקל של הללו מפציע לכאן ולכאן וכששמעו חכמים בדבר אמרו [ח] כל מה שברא הקב"ה לכבודו בראו שנאמר [יב] כל פעל ה' למענהו [יג] וחזרו בית אבטינס למקומן שלחו להם חכמים ולא באו כפלו להם שכרן ובאו בכל יום היו נוטלין שנים עשר מנה והיום עשרים וארבעה והיום ארבעים ושמונה אמרו להם חכמים מה ראיתם שלא ללמד אמרו יודעין היו של בית אבא שבית זה עתיד ליחרב אמרו שמא ילמוד אדם שאינו מהוגן וילך ויעבוד עבודת כוכבים בכך ועל דבר זה מזכירין אותן לשבח מעולם לא יצאת כלה מבושמת מבתיהן וכשנושאין אשה ממקום אחר מתנין עמה שלא תתבסם שלא יאמרו ממעשה הקטורת מתבסמין לקיים מה שנא' והייתם נקיים מה' ומישראל תניא אמר ר' ישמעאל פעם אחת הייתי מהלך בדרך ומצאתי אחד מבני בניהם אמרתי לו אבותיך בקשו להרבות כבודן ורצו למעט כבוד המקום עכשיו כבוד מקום במקומו ומיעט כבודם אמר ר' עקיבא [יג] (פעם אחת) סח לי ר' ישמעאל בן לוגא פעם אחת יצאתי אני ואחד מבני בניהם לשדה ללקט עשבים וראיתי [ד] (ששחק ובכה) אמרתי לו מפני מה בכית אמר לי כבוד אבותי נזכרתי ומפני מה שחקת אמר לי שעתיד הקב"ה להחזירה לנו ומפני מה נזכרת אמר לי מעלה עשן כנגדי הראהו לי אמר לי שבועה היא בידינו שאין מראין אותו לכל אדם אמר ר' יוחנן בן נורי פעם אחת מצאתי זקן א' ומגילת סממנין בידו אמרתי לו מאין אתה אמר לי מבית אבטינס אני ומה בידך אמר לי מגילת סממנין הראהו לי אמר לי כל זמן שבית אבא היו קיימין לא היו מוסרין אותו לכל אדם ועכשיו הרי הוא לך והזהר בה וכשבאתי וסחתי דברי לפני ר"ע אמר לי מעתה אסור לספר בגנותן של אלו מכאן אמר בן עזאי בשמך יקראוך ובמקומך יושיבוך ומשלך

[א] ע"כ שיך לדף לז ע"ת. [ב] (מדל"ל כסנוף). [ג] ע"כ שיך לדף ל"ז ע"כ. [ד] ל"ל תמהו.

מסורת הש"ס

[א] (תוספת' פ"כ ה"ד), [ב] (בע"י בריתים מהל' מיכה וחב הוא כפי' רמ"בן של רש"ל), [ג] (מדות פ"ב מ"ג), [ד] (שם), [ה] שקלים פ"ה ה"ל (תוספ' פ"כ ה"ה), [ו] (בס"ת: יזכרו), [ז] (עיין הגהה זו בע"י יתמלא שם כמה שטייס), [ח] (תוספתא פ"כ ה"ז), [ט] (פי' פעל ה' ונתן חכמה לזה יותר מזה למענהו כדי שלא תהא המלאכה אלא מני שהוא חפץ ערוך כשם ר"ח בערך פעל), [י] (בע"י ליתא), [כ] (ל"ל שכבה ושחק וכ"ל בע"י).

הגהות הב"ח

[א] (גמ' כל מה שברא הקב"ה לכבודו כולא שנאמר כל פעל ה' למענהו נ"כ וקשה למה להם טעם זה ת"ל מעשה מעלה עשן דהוה ליה ביאה ריקנית ואם תיסר אחת מכל שתתניה תיכ כדאיתא פ' ה' דף נ"ג: (ב) רש"י ד"ה פרק בשיר הכרעת קול: (ג) ד"ה שהללו כו' כמין תיבה פרולה או כמין ספינה דוקדת היו ילאים לדבקה: (ד) ד"ה כשמך יקראוך כלומר לא ידאג וכו' וכו' על כרחם בשמך יקראוך לנוח ולישב במקומך:

תוס' ישנים

גורלות של כל דבר. ואין זה אלא דברי התנא דאלו מגולגלים נפיק אלא מקרא דגליל גורל ריבה כדמפרש בגמ' דכמוך: דהוו משקלן ליה בגלגלא. פר"ח ומפרש בפ"ב דשחיטת קדשים (דף נא.) שהיה מושך ומגלה הכיר מלא מים מן הים שעשה שלמה שהיה בו כל הלילה שלא יפסלו מימיו בלוח ובר"מ בירושלמי היה היה בית הטבילה לכהנים שנאמר היה לרחצה לכהנים מי הקשין לאו כלי היא ופרקינן בהיא דא"ר יהושע בן לוי אמת המים היתה מושכת לו מעין עיטם והיו רגלי השוורים מחוטים כדמוזגין ולא ידענא אם היה יש של שלמה בבית שני): בקתתא דנרני ותניא. ות"ת כני כלים ותוגני כלים נופייהו מיקמי לך לעבדי לכלים נופייהו של הכ ר"ל שמתחילה היו של זהב הכלים עלמן והיו רגילין לעשות הכלים ותוגנין מחוטים מן גוף הכלי אבל בידות הכלים אין לומר כן אלא לעשיתן של כסף ו"אבתוף הכלי של זהב. ה"ר יוסף: עמד נחשול כו'. לא מפני שעשה עניים כשהלך למנריס כדאמרינן בספרי לנור אם לי אתה חחר אבל אתה חחר לאוהב אם לא אתה חחר לאוהב אם לא אתה חחר לאוהב אם לא